

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Griffie

Nummer

Kenmerk
130958

Raad d.d.
27 januari 2021

Paragraaf begroting

Portefeuillehouder
Gemeenteraad

Steller
RKC

Datum
7 december 2020

Onderwerp
Onderzoeksrapport RKC 'Ruimte in Participatie'

Geadviseerd besluit

1. De conclusies en aanbevelingen uit het RKC-rapport te onderschrijven;
2. Voor de aanbevelingen 1, 2, 3 en 4 het College van B&W op te dragen om voor het zomerreces 2021 met een plan van aanpak te komen om te komen tot kaders/afspraken over postzegelplannen, draagvlakverwerving, inrichting van RO processen en informatievoorziening aan de raad;
3. Het College van B&W en de raad op te dragen de bij aanbeveling 5 genoemde aandachtspunten mee te nemen in het traject om te komen tot een Omgevingsvisie.

Toelichting op beslispunten

Met dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie inzicht willen krijgen in de mate waarin voorwaarden voor het realiseren van draagvlak aanwezig zijn bij RO-projecten in de gemeente Renkum, en handvatten bieden om deze voorwaarden te verbeteren. De bedoeling is dat bevindingen van dit onderzoek worden betrokken bij de toekomstige Omgevingswet.

Voor het onderzoek heeft de rekenkamercommissie vier casussen bestudeerd met betrekking tot de ruimtelijke ordening.

- Bij de meeste onderzochte casussen is stevige weerstand: In slechts één van de onderzochte casussen is sprake van overwegende steun maar dan nog is er op een belangrijk onderdeel flink protest wat tot aanpassing door de raad heeft geleid (Dorrestijnplantsoen).
- Alle onderzochte casussen zijn zogenaamde postzegelplannen. Hiervoor bestaat geen definitie en er bestaan geen kaders voor de procesgang.

Dit leidt naar de mening van de rekenkamercommissie tot een verkeerde inschatting van het te lopen proces.

- Er is onvoldoende samenspel tussen raad en college in een vroegtijdig stadium. De raad heeft een proactieve en betrokken houding. De raad wordt gedurende het proces geïnformeerd maar detailinformatie is pas laat beschikbaar. Daardoor kan de raad pas laat zijn rol echt pakken wat dan resulteert in bemoeienis op detailniveau in de afrondende fases van het RO-project.

Naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen heeft de rekenkamercommissie vijf aanbevelingen gedaan aan de raad en het college. De aanbevelingen zijn (gecomprimeerd) weergegeven in onderstaande tabel.

Nr.	Aanbeveling gericht aan	Aanbeveling
1	College	Definieer helder wat een postzegelplan inhoudt en bepaal kaders voor het omgaan met postzegelplannen. Laat de kaders vaststellen door de raad.
2	College	Bepaal kaders voor draagvlakverwerving door een initiatiefnemer en toezicht/regievoering door de gemeente.
3	College	Geef als college eerder in het proces de benodigde detailinformatie aan de raad zodat de raad zijn kaderstellende taak ook eerder in het proces kan uitvoeren.
4	College	<p>Richt het proces in met andere accenten en houdt voldoende rekening met capaciteit en doorlooptijd:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. meer 'meenemen' van belanghebbenden met behoud van de juridische kwaliteit b. managen van verwachtingen aan de voorkant: welke ruimte voor afwegingen van alternatieven is aanwezig; c. meer aandacht voor de kwaliteit van de procesvoering wat mogelijk invloed heeft op de kwantiteit voor doorlooptijd en kwantiteit.
5	Raad en college	<p>d. In het kader van de introductie van de Omgevingswet dienen een omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsprogramma's (kern instrumenten) vast te worden gesteld. Let hierbij specifiek op en geef aandacht aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duidelijke randvoorwaarden en toetsbare kaders op basis waarvan plannen worden beoordeeld; • de rol van de raad en de rol van het college; • een kader waarin formeel is geregeld op welke wijze de participatie in procedures onder de Omgevingswet is ingericht; • de rol van de gemeente in de participatie in gevallen waarbij de gemeente initiatiefnemer is en in planprocessen waarbij een derde initiatiefnemer is; • de mate waarin de gemeente actief gaat participeren bij burgerinitiatieven respectievelijk of en hoe de gemeente ondersteuning aan initiatiefnemers wenst te verlenen.

Beoogd effect

Het rapport van de Rekenkamercommissie is bedoeld als een handreiking voor raad, college en organisatie. Bij draagvlakverwerving hoort een heldere informatievoorziening richting inwoners en raad, heldere kaders en een evaluatiecyclus.

Kader

De Rekenkamercommissie (RKC) is een 'instrument' voor de raad om aan zijn controlerende functie invulling te geven. De Rekenkamercommissie is wel een onafhankelijke commissie. Regels rond de RKC zijn vastgelegd in:

- De Gemeentewet;
- De Verordening op de Rekenkamercommissie;
- Het Protocol RKC.

Argumenten

In september 2019 heeft de raad een motie aangenomen, waarmee het college werd opgedragen voorstellen te doen voor een onafhankelijk onderzoek naar knelpunten in regelgeving en praktijk betreffende draagvlakverwerving in ruimtelijke projecten met aanbevelingen voor de toekomst. Bij de raad bestaat het beeld dat de wijze waarop invulling wordt gegeven aan inwonersparticipatie en het verwerven van draagvlak voor ruimtelijke projecten veelal wordt neergelegd bij de initiatiefnemer. Dit zou mogelijk leiden tot een ongelijkwaardige positie voor andere belanghebbenden dan de initiatiefnemer. De raad is van mening dat een onderzoek naar de wijze waarop participatie en draagvlakverwerving in de gemeente Renkum is ingericht nuttige informatie kan opleveren voor toekomstige participatieprocessen en de implementatie van de Omgevingswet.

In overleg met de raad, het college en de Rekenkamercommissie is de opdracht voor het uitvoeren van het onderzoek neergelegd bij de rekenkamercommissie.

Kanttekeningen

Dit rapport van Rekenkamercommissie is uitgekomen op het moment dat de gemeente druk bezig is de Omgevingsvisie voor de gemeente Renkum samen met de raad vorm te geven.

Er is een raadsklankbordgroep ingesteld, bestaande uit een vertegenwoordiging van alle raadsfracties.

Deze raadsklankbordgroep wordt regelmatig door de ambtelijke organisatie meegenomen in het proces om te komen tot een Renkumse omgevingsvisie en koppelt een en ander terug in de eigen fractie.

Draagvlak

Het rapport is voor hoor- en wederhoor aan het college en de ambtelijke organisatie aangeboden. Uit de reactie blijkt dat er geen feitelijke

onjuistheden staan in het rapport. Daarnaast geeft het college aan zich te kunnen vinden in de conclusies en aanbevelingen. De reactie van college is integraal opgenomen in het onderzoeksrapport.

Aanpak/Uitvoering

Onderzoeksmethode

De Rekenkamercommissie heeft het onderzoek uitgevoerd met ondersteuning van onderzoeksbureau Necker van Naem.

In het onderzoek is gebruik gemaakt van een documentstudie naar de relevante beleidsstukken, bestemmingsplannen, zienswijze, bekendmakingen, communicatie met betrokkenen, college -en raadsbesluiten, verslagen van informatiebijeenkomsten en overige relevante documentatie. Op basis van deze documentstudie zijn vervolgens gesprekken gevoerd met de portefeuillehouder, twee betrokken ambtenaren, één of twee afgevaardigden van elke fractie en vier gesprekken met externe partijen. Deze gesprekken zijn gevoerd in de periode van mei 2020 tot juli 2020. De onderzoekswerkzaamheden zijn uitgevoerd in de periode maart 2020- augustus 2020.

Werkwijze behandeling RKC-rapporten

In de raad van 28 september 2016 is de volgende werkwijze m.b.t. RKC rapporten afgesproken:

1. De werkwijze rond de behandeling van RKC rapporten blijft tot aan ambtelijk en bestuurlijk hoor en wederhoor hetzelfde als die nu ook is. Ofwel de feitelijke opmerkingen naar aanleiding van het ambtelijk hoor en wederhoor worden door de RKC aangepast in het rapport. De bestuurlijke reactie wordt (evt.) voorzien van een reactie van de RKC.
2. De griffie stelt een technisch raadsvoorstel op waarin de aanbevelingen vertaald zijn in het dictum waarover de raad een besluit neemt. Steller van het raadsvoorstel is de griffie en afzender de raad.
3. De agendacommissie bepaalt in haar vergadering of het raadsvoorstel rijp is voor behandeling en bepaalt in welke commissie het geagendeerd dient te worden.
4. Het college krijgt het raadsvoorstel tegelijkertijd met de raads- en commissieleden.
5. Er wordt geen voorlegger bij het raadsvoorstel geschreven.
6. In de commissie presenteert de RKC het rapport. Als eerste mag dan het college reageren, gevolgd door de eerste termijnen van de commissieleden. Ook bij de tweede termijnen krijgt eerst het college de gelegenheid te reageren.
7. De commissie adviseert de raad of het rapport een ster- dan wel discussiestuk wordt.
8. Het rapport wordt geagendeerd voor de raadsvergadering conform het advies van de commissie. Ook in de raad krijgt het college als eerste het woord, gevolgd door de eerste termijnen van de raadsleden. Ook bij

de tweede termijnen krijgt eerst het college de gelegenheid te reageren. In de raad kunnen moties en amendementen worden ingediend.

Communicatie

Er is een persbericht m.b.t. het onderzoek opgesteld.

Financiële consequenties

Het uitvoeren van de aanbevelingen hoeven geen financiële consequenties te hebben. Dit is uiteraard afhankelijk van hoe het aangepakt wordt.

Juridische consequenties

Er zijn geen juridische consequenties aan dit voorstel verbonden.

Alternatieven

- De raad kan besluiten de conclusies niet te onderschrijven en zelf met andere conclusies te komen;
- De besluiten zoals voorgesteld in het dictum niet te nemen of andere besluiten te nemen. De besluiten zoals nu vermeld zijn erop gericht veranderingen in gang te zetten.